

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 38 RvO GroenLinks
en ChristenUnie over toegang bijstand en problemen
kostendelersnorm

Steller L.D.A.E. Ax

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 0655465072

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 298153-2021

Datum 8-9-2021

Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de door de heer P. Rebergen van de ChristenUnie en de heer N. Nieuwenhuijsen van GroenLinks gestelde vragen ex art. 38 RvO over toegang bijstand en problemen kostendelersnorm. De brief van de vragenstellers treft u als bijlage aan.

Op 18 juni 2021 hebben de ChristenUnie en GroenLinks vragen gesteld over de toegang tot de bijstand en problemen kostendelersnorm. Dit naar aanleiding van het onlangs verschenen rapport van de Inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid getiteld 'Niet-gebruik van de algemene bijstand'. Daarnaast worden er ook nog vragen gesteld over de kostendelersnorm bij het uit elkaar gaan van samenwonenden uitkeringsgerechtigden.

Over de toegang tot de bijstand en problemen kostendelersnorm hebben de de ChristenUnie en GroenLinks de volgende vragen:

1. *Heeft het college kennisgenomen van het rapport 'Niet-gebruik van de algemene bijstand'? En kan zij aangeven of onze gemeente aan dit onderzoek heeft meegedaan?*

Ja, het college heeft kennisgenomen van het rapport 'Niet-gebruik van de algemene bijstand'. Het college heeft niet meegedaan aan het onderzoek.

2. *Herkent het college zich, voor wat betreft de gemeente Groningen, in het rapport dat stelt dat gemeenten weinig zicht en een voornamelijk passieve aanpak hebben op de groep bijstandsgerechtigden die geen gebruik maken van bijstand? Zo nee, waarom niet?*

Het college herkent zich voor wat betreft de gemeente Groningen niet geheel in het rapport dat gemeenten weinig zicht en een voornamelijk passieve aanpak hebben. Om mogelijk bijstandsgerechtigden te bereiken hebben we medewerkers van de directie

Inkomensdienstverlening gekoppeld aan de WIJ-teams. Deze front-office medewerkers zijn beschikbaar als contactpersoon voor medewerkers van de WIJ-teams en sociaal raadslieden voor het beantwoorden van vragen over algemene en bijzondere bijstand. Via WIJ-teams bieden we inwoners op een laagdrempelige manier de mogelijkheid om met vragen over onder andere het inkomen met ons in contact te komen.

Overigens is het zo dat aanvragen met betrekking tot bijzondere bijstand in verband met medische kosten in beginsel niet beoordeeld kunnen worden zonder een adviesrapport van een WIJ-team. Het gesprek in verband met de aanvraag biedt een goede gelegenheid om ook in bredere zin met de burger over zijn of haar inkomen te praten. We weten niet hoe de groep niet-gebruikers eruitziet en daardoor kunnen we niet gericht op zoek. Uiteraard doen we ons best mogelijk rechthebbenden op een uitkering te wijzen op dat recht, want we vinden dat niemand onder het bestaansminimum hoeft te leven. We wijzen deze mensen ook op andere minimaregelingen, o.a. via het boekje 'mooi meegenomen' dat op allerlei plekken en instellingen te vinden is, van de bibliotheek tot Humanitas. Maar ook via bijvoorbeeld de coaches Meedoen die in alle wijken te vinden zijn. Door dit gebiedsgericht werken krijgen de coaches ook te maken met inwoners die geen uitkering genieten. Om zo de groep bijstandsgerechtigden die geen gebruik maakt van bijstand toch in beeld kunnen krijgen. Dit is nog wel in een ontwikkelingsfase.

Vanuit de uitvoering van de Participatiewet is het lastig zicht te krijgen op de groep niet-gebruikers. Om deze niet-gebruikers beter in beeld te krijgen lopen projecten zoals te lezen is in het antwoord op vraag 5.

3. *Herkent het college zich, voor wat betreft de gemeente Groningen, in de stelling dat bij de uitvoering van de P-wet de focus ligt op rechtmatigheid en controle? Zo nee, waarom niet?*

Het college herkent zich niet in de stelling dat bij de uitvoering van de Participatiewet de focus ligt op rechtmatigheid en controle. Weliswaar zijn rechtmatigheid en controle zaken waar bij de aanvraag en tijdens het ontvangen van de uitkering aandacht voor moet zijn. Al was het alleen maar om schulden in verband met ten onrechte ontvangen uitkeringen te voorkomen. Daarom informeren we onze inwoners over

rechten en plichten op grond van de Participatiewet. Dat wil echter allerm minst zeggen dat we niet ook kijken naar wat de inwoner kan en wat zijn/haar mogelijkheden zijn. Dit om de inwoner te stimuleren om zijn/haar doelen te behalen.

Voorts wijzen we op Kansen in Kaart. Daarbij staan in het contact met de uitkeringontvangende niet per se rechtmatigheid en controle voorop, maar veel meer de mogelijkheid om te participeren; hetzij in het arbeidsproces, hetzij in de samenleving.

Daarnaast is er in het kader van 'vroegsignalering' steeds meer en betere aandacht voor mogelijke financiële problemen van de (uitkeringontvangende) inwoner. Hierbij wordt de methodiek van mobility mentoring ingezet. Op deze manier worden alle leefgebieden en eventuele belemmering in kaart gebracht en onderdeel van de aanpak, zo wordt (ook preventief) de rechtmatigheid meegenomen. Daar waar nodig wordt bijzondere bijstand verstrekt. In geval van een (dreigende) schuldensituatie wordt verwezen naar de GKB.

De volgende vragen gaan over de drie obstakels die gegeven worden in het rapport 'Niet-gebruik van de algemene bijstand', namelijk de komst van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming), de complexiteit van de P-wet en de zoekperiode/wachttijd van 4 weken voor inwoners tot 27 jaar vóór zij een uitkering krijgen.

4. *Herkent het college zich in deze hindernissen?*

Het college herkent zich niet in deze hindernissen. Zoals aangegeven bij de beantwoording van vraag 2 heeft het college weinig zicht op de groep niet-gebruikers. Het is onbekend hoe je de groep niet-gebruikers zou kunnen identificeren omdat onbekend is waarnaar je moet zoeken. Hierdoor is het lastig concluderen of de genoemde hindernissen ook in Groningen leiden tot niet-gebruik. Overigens beaamt het college dat het op grond van de AVG voor het college niet mogelijk is om op individueel niveau gegevens over niet-gebruik te verkrijgen. Dit kan alleen als daar door de inwoner toestemming voor is gegeven. Daarnaast pleegt het college inzet om andere vindplaatsen te organiseren waar mensen met vragen over inkomen, armoede en schulden zich kunnen melden.

5. *Wat doet het college om jongeren, mensen met een westerse migratieachtergrond en zelfstandigen – de groepen die het vaakst geen beroep lijken te doen op de bijstand – over hun recht op bijstand te informeren?*

Het college kent geen specifiek doelgroepenbeleid voor wat betreft uitvoering van de Participatiewet. Dat geldt dus ook voor jongeren, mensen met een westerse migratieachtergrond en zelfstandigen. Wel proberen we jongeren zoveel mogelijk richting onderwijs, werk en eventueel zorg - een passende volgende stap - te begeleiden. Wij proberen te voorkomen dat jongeren een bijstandsuitkering aanvragen

maar soms is dit (tijdelijk) de beste weg. De jongerencoaches van Werk- en Inkomen pakken de regie dan over. Wij maken geen onderscheid (op basis van achtergrond) in de begeleiding maar zetten de jongere centraal en ondersteunen ze zo goed mogelijk naar de best passende volgende stap. Dit doen we voor de jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar.

Het beleid is dat een startkwalificatie voor uitkering moet gaan. Ook vanuit de uitkeringssituatie worden jongeren al zoveel als mogelijk weer terug naar het onderwijs begeleidt. Wij informeren jongeren als we denken dat dit de beste oplossing voor hen is op dat moment. Momenteel werken we ook aan een project 'Jongeren in Beeld'. Het gaat om jongeren van 23 tot 27 jaar die geen startkwalificatie hebben, geen opleiding volgen, geen werk hebben, geen uitkering en vaak geen inkomen of max. €473 p.m. Het doel van dit project is om alle jongeren in beeld te krijgen, contact leggen en een ondersteunend aanbod doen, richting bijvoorbeeld werk, opleiding en/of zorg. Tevens is er vanuit het actieprogramma dak- en thuisloze jongeren aandacht voor deze doelgroep. Hierbij ligt de focus op het bieden van structurele en duurzame oplossingen waarbij het perspectief van de jongere centraal staat.

Zelfstandigen kennen dankzij de Tozo de weg naar de gemeente steeds beter. Bij aanvragen om een Tozo-uitkering wordt ook gewezen op de mogelijkheid om een beroep op bijstand te doen op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004. Verder wordt in samenwerking met EZ de laatste hand gelegd aan een flyer voor zelfstandigen. Deze zal in ieder geval verspreid worden via de gebiedsteams, de WIJ-teams, de Regionale ondernemerscourant en de bedrijvenverenigingen. Daarnaast is er ondersteuning voor ondernemers gecreëerd die mogelijk in loondienst willen werken. Niet uitkeringsgerechtigde zzp'ers kunnen terecht bij StadOogst. Zzp'ers en ondernemers die onvoldoende winst maken om een goed inkomen te hebben krijgen via StadOogst ondersteuning om het bedrijf naar groei te brengen.

Voor zelfstandigen die niet zelf naar de gemeente komen is op initiatief van De Moedige Dialoog en bureau Ik Onderneem 't met steun van de gemeente Groningen een plek opgericht waar zzp'ers terecht kunnen voor gratis advies en ondersteuning: Perron ZZP. Bij Perron ZZP zijn o.a. de Groninger Kredietbank en de afdeling Zelfstandigen van de gemeente nauw betrokken om ondersteuning te bieden waar dat nodig is, ook op gebied van uitkering.

- 6. Is het college bereid om de zoekperiode/wachttijd zoveel als mogelijk te blijven negeren omwille van het goed kunnen bieden van hulp en in zicht kunnen houden van bijstandsgerechtigd tot 27 jaar? Zo nee, waarom niet?*

Het college volgt de regels van de Participatiewet. De regering heeft ruimte gegeven om kwetsbare jongeren die als gevolg van de coronacrisis in financiële problemen (dreigen te) geraken niet eerst de zoektijd te laten doorlopen. Dit is vastgelegd in het tijdelijke artikel 41a van de Participatiewet. Uiteraard zullen we daar waar dat nodig is maatwerk (blijven) bieden.

Kwetsbare jongeren worden door de jongerencoaches begeleid.

7. *Is het college op de hoogte van de problemen die kunnen ontstaan op het gebied van toeslagen, (bijzondere) bijstand en andersoortige voorzieningen bij wisselingen in de woon- of privésituatie van uitkeringsgerechtigden? Zo ja, kan zij een schets geven van deze problemen? En welke maatregelen neemt zij om dit soort problemen te voorkomen?*

Ja, het college is op de hoogte van de problemen die kunnen ontstaan op het gebied van toeslagen en andersoortige voorzieningen bij wisselingen in de woon- of privésituatie van uitkeringsgerechtigden. Om die reden wordt nu intern hard gewerkt om een voorstel tot kappen van het zogenoemde Regelingenwoud uit te werken.

Wij kunnen slechts adviseren op het gebied van toeslagen en andersoortige voorzieningen. Wat betreft de bijzonder bijstand wordt op het moment dat zich een wijziging in de woon- of privésituatie van de uitkeringsontvangende voordoet in voorkomende gevallen het recht en de hoogte van de bijzondere bijstand aangepast.

We zien dat het veld van belastingen en toeslagen soms erg complex is voor inwoners. Soms denken inwoners dat de belastingdienst en gemeente hetzelfde zijn bijvoorbeeld. Waarbij de aanname wordt gedaan dat als de inwoner iets doorgeeft aan de gemeente dat de toeslagen bij de belastingdienst ook worden aangepast. Wij hebben geen invloed op de manier waarop belastingen en toeslagen worden geheven/toegekend. Maar wij informeren de inwoner zo goed als mogelijk om eventuele terugvorderingen te voorkomen.

Om problemen te voorkomen ondersteunen en adviseren onze coaches over welke toeslagen er mogelijk veranderen of kunnen wegvallen in specifieke situaties.

We erkennen de problematiek en proberen er onder andere op de volgende manieren op te participeren:

- Momenteel werken we via de Stadspas samen met de VoorzieningenWijzer. De VoorzieningenWijzer wordt ingezet als preventiemiddel. Het brengt met behulp van een adviseur in kaart waar iemand recht op heeft en vraagt het aan. De VoorzieningenWijzer geeft hierbij een helder overzicht in een

complex landschap van verzekeringen, toeslagen, contracten, belastingen en gemeentelijke regelingen en voorzieningen.

- Daarnaast zijn we bezig met de implementatie van Berekenuwrecht, deze website laat iedere inwoner in een paar stappen zien op welke bedragen/toeslagen een inwoner mogelijk recht heeft. Ook ziet men waar dit aangevraagd kan worden.
- Ook gaan we werken met de rekentool WerkloonT. Met deze rekentool zijn de coaches in staat inwoners een nauwkeurig en gedetailleerd overzicht te geven van de financiële consequenties van de uitstroom naar (parttime) werk.

8. *In de berichtgeving rondom het ontstaan van financiële problemen bij uitkeringsgerechtigden die scheiden staat dat één van de manieren om deze mensen tegemoet te komen bestaat uit het door de gemeente vermelden van het brutobedrag dat wordt uitgekeerd. Is het college bereid dit ook te doen? Zo nee, waarom niet?*

Het college heeft bij eerdere vragen van uw raad genoemd, dat het vermelden van bruto bedragen niets toevoegt. Reden daarvoor was dat op de site waarop toeslagen aangevraagd moeten worden (toeslagen.nl) de keus gemaakt kan worden tussen het invullen van een netto of een bruto bedrag. Voor de uiteindelijke uitkomst maakt dat niet uit.

9. *Is het college het met de fracties van ChristenUnie en GroenLinks eens dat het verstrekken van alle hulp waar inwoners recht op hebben onontbeerlijk is bij integrale en duurzame armoedebestrijding?*

Ja, we zijn het met u eens dat het verstrekken van alle hulp waar inwoners recht op hebben onontbeerlijk is bij integrale en duurzame armoedebestrijding. Om die reden werken we samen met bijvoorbeeld de WIJ-teams, Jimmy's, de GKB, de directie Werk en andere relevante partners.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.